

V

Predstavte si svet, v ktorom môžete vysloviť
iba sto slov denne.

O

Ale len ak ste žena.

X

CHRISTINA DALCHEROVÁ

IKAR

CHRISTINA DALCHEROVÁ

V

**Predstavte si svet, v ktorom môžete vysloviť
iba sto slov denne.**

O

Ale len ak ste žena.

X

Preložila Tamara Chovanová

Christina Dalcher
VOX

Copyright © 2018 by Christina Dalcher
Translation © 2019 by Tamara Chovanová
Jacket design © HQ 2018
Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

Z anglického originálu Vox (Berkley, An imprint of Penguin
Random House LLC, New York 2018)
preložila Tamara Chovanová.
Redigovala Anna Šikulová.
Korigovala Hana Brunovská.
Obálku s použitím originálu upravil Augustín Putera.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava, v roku 2019
ako svoju 1432. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán PRO 2, a. s., Bratislava.

ISBN 978-80-551-6614-8

*Na pamiatku Charlieho Jonesa,
lingvistu, profesora, priateľa.*

POĎAKOVANIE

Muž menom Stephen King raz povedal: „Nikto nenapíše dlhý román sám.“ Mala som vtedy možno desať rokov, keď som prvý raz čítala tie slová v úvode jeho knihy *Prekliatie Salem*. A tie slová ešte vždy platia. Román *Vox* má viac matiek a otcov a všetkým ďakujem:

Svojej agentke Laure Bradfordovej za jej úprimnosť, bystrosť a povzbudzovanie. Nijaký autor si nemôže želať lepšieho obhajcu svojej práce.

Svojej editorke v USA Cindy Hwangovej v Berkley; svojej editorke vo Veľkej Británii Charlotte Mursellovej v HarperColins. Tímom v oboch vydavateľstvách za ich veľké nadšenie.

Svojim prvým čitateľom Stephanie Huttonovej a Calebovi Echterlingovi za bleskové prečítanie románu napísaného za dva mesiace a za to, že mi pomohli dodať mu lesk.

Joanne Merriamovej v Upper Rubber Boot Books. Bez jej ponuky, aby som prispela do antológie *Všeobecné vedomosti: 35 žien, ktoré nemajú za lubom nič dobré*, by sa príbeh doktorky Jean McClellanovej možno nikdy nestal.

Ellen Brysonovej, Kayle Pongracovej a Sophie van Llewynovej, ktoré bystrými očami kriticky zhodnotili moju poviedku a povedali mi, aby som pokračovala.

Pozoruhodne lojálnemu spoločenstvu spisovateľov a edi-

torov beletrie, ktorí ma za tie roky podporovali pri práci. Vy už viete, koho mám na mysli.

Tebe, milý čitateľ, kto jedného dňa budeš hodnotiť tento príbeh. Dúfam, že sa ti zapáči. Ale hlavne dúfam, že sa aspoň trochu nahneváš. A že ťa donúti k zamysleniu.

A napokon ďakujem svojmu manželovi Bruceovi, ktorý ma podporuje pri všetkom, čo robím. A nikdy mi nehovorí, aby som toľko nerozprávala.

JEDEN

Keby mi niekto povedal, že za týždeň dokážem zvrhnúť prezidenta, Hnutie za čistotu a toho neschopného debila Morgana LeBrona, neverila by som. Ale nehádala by som sa. Nepovedala by som ani slovo.

Stala sa zo mňa málovravná žena.

Dnes pri večeri, prv než som v ten deň vyslovila posledné slabiky, Patrick sa načiahol ku mne, poklepal po striebornom prístroji na mojom ľavom zápästí. Dotkol sa ma len zľahka, akoby cítil moju bolesť alebo mi pripomínal, aby som mlčala, kým sa slovomer o polnoci resetuje. Ten zázrak nastane, keď budem spať, a v utorok začnem s čistým štítom. Prístroj mojej dcéry Sonie spraví to isté.

Moji synovia nenosia slovomery.

Pri večeri sú všetci zabratí do zvyčajného rozhovoru o škole.

Aj Sonia chodí do školy, hoci nikdy nemárni slová rozprávaním o tom, čo prežila cez deň. Kým sme jedli obyčajný guláš, ktorý som uvarila podľa pamäti, Patrick sa jej vypytoval na úspechy v domácej ekonomike, na telesnú zdatnosť a na nový kurz s názvom *jednoduché účtovníctvo pre domácnosť*. Poslúcha učiteľov? Bude mať tento polrok dobré známky? Presne vie, aké otázky jej má klásť – také, na ktoré stačí len prikývnuť alebo pokrútiť hlavou, otázky s jasným, uzavretým koncom.

Dívala som sa a počúvala som, nechcami som si do dlaní vyrývala polmesiace. Sonia prikyvovala, keď to bolo vhodné, a zvrátila nos, keď sa moje malé dvojčatá, ktoré nechápali, aké dôležité je klásť otázky typu áno/nie, vypytovali sestry, akých má učiteľov, aké má predmety, ktorý predmet má najradšej. Tolko otázok s otvoreným koncom. Odmietala som pripustiť, že tomu rozumejú, doberajú si ju a mámia z nej slová. Ale ako jedenástroční by to už mali chápať. A videli, čo sa stane, ak používame nadmerne veľa slov.

Sonii sa triasli pery – pozerala z jedného brata na druhého, ružový jazyk sa jej chvel na kraji zubov alebo na plnej spodnej pere, tej časti tela, ktorá ide na vlastný pohon a vlní sa. Môj najstarší syn Steven vystrel ruku a ukazovák sa jej dotkol úst.

Mohla som im povedať, čo chceli vedieť – všetci muži pred celou triedou. Jednosmerný systém. Hovoria učitelia. Študenti počúvajú. Vyšlo by mi to na šesťnásť slov.

A zostalo mi len päť. Musím šetriť.

„Akú má slovnú zásobu?“ spýtal sa Patrick a ukázal bradou na mňa. Potom to preformuloval. „Učí sa?“

Pokrčila som plecami. Šesťročná Sonia by mala mať celý zásobník, desaťtisíc lexém, individuálnych jednotiek, tie stoja nastúpené v rade a poslúchajú rozkazy, ktoré im vydáva jej malý plastový mozog. Mala by ju mať, keby tri R – reč, rozkaz, rad – neboli zredukované na jedno: jednoduchá aritmetika. Koniec koncov jedného dňa sa od mojej dcéry bude čakať, že bude nakupovať a viesť domácnosť, že bude oddanou, poslušnou manželkou. A na to je potrebná matematika, nie hláskovanie. Nie literatúra. Nie reč.

„Ty si kognitívna lingvistka,“ poznamenal Patrick, zbieral prázdne taniere a naznačil Stevenovi, aby robil to isté.

„Bola som.“

„Si.“

Napriek ročným skúsenostiam mi z úst vyšli slová navyše, nestihla som ich zastaviť: „*Nie, nie som.*“

Patrick pozoroval, ako slovomer nahodil tri položky. Na pulze som cítila tlak každej jednej, znelo to ako zlovestný bubon. „Stačilo, Jean,“ vyhlásil.

Chlapci na seba ustarostene pozreli, vedeli, čo sa stane, ak slovomer zaregistruje tie tri cifry. Jeden, nula, nula. Vtedy som vyslovila posledné pondelkové slovo. Určené dcére. Ledva mi z úst vyšlo šeptom „dobrú noc“, Patrick mi prosebné pozrel do očí.

Vzala som ju na ruky a odniesla do postele. Už je ťažšia, dosť veľká na prenášanie, potrebovala som na to obe ruky.

Keď som Sonii zapravila prikrývku, usmiala sa. Ako zvyčajne, nijaká rozprávka na dobrú noc, nijaká bádatelka Dora, macko Puf ani zajko Peter a jeho dobrodružstvá v šaláte pána McGregora. Desilo ma, čo berie ako normálne.

Uspávala som ju pohmkávaním pesničiek o kolibríkoch a capoch, v duchu som videla tie verše a ľúbivé obrázky.

Patrick nás pozoroval odo dverí. Plecia, kedysi široké a silné, mu teraz ovisli, na čele mal podobné vrásky. Všetko na ňom akoby smerovalo nadol.

DVA

V spálni som sa ako vždy zahalila prikrývkou neviditeľných slov, predstierala som, že čítam, dovolila som očiam tancovať po imaginárnych stránkach Shakespeara. Keď mám chuť poddať sa rozmaru, najradšej mám Danteho v origináli, tú jeho ustálenú taliančinu. V priebehu storočí sa zmenilo málo z Danteho jazyka, ale dnes som sa prehrýzala zabudnutým lexikónom. Ktovie, ako by si poradili talianske ženy s novými zvyklosťami, keby sa naše domáce spôsoby presadili na medzinárodnom poli.

Možno by viac hovorili rukami.

Ale šanca, že naša choroba sa rozšíri do zámoria, je malá. Prv než sa televízia stala federálnym monopolom, prv než sme dostali na zápätia slovomery, sledovala som správy. Al Džazíra, BBC, tri talianske stanice, ale aj iné príležitostne vysielali talk šou. Keď šli deti spať, s Patrickom a so Stevenom sme ich sledovali.

„Musíme?“ zastonal Steven. Sedel rozvalený na stoličke, jednu ruku mal v mise s pukancami, druhou vyťukával esemesku.

Pustila som to silnejšie. „Nie, nemusíme. Ale môžeme.“ Ktovie, ako dlho to tak bude. Patrick už hovoril o privilegiách kábloviek, vraj visia na napätom vlákne. „Každý to nemôže pozerať, Steven.“ Nepovedala som: *Uži si to, kým sa dá.*

Ibaže si nemal čo užiť.

Každá šou bola rovnaká. Jedna za druhou sa z nás vysmievala. Al Džazíra nás označovala za „nový extrémizmus“. Možno by som sa usmiala, keby som nevidela, že má pravdu. Britskí politickí experti len krútili hlavami, akoby hovorili: *Ach, tí tupí yankeeovia. Čo to vymýšľajú?* Talianski odborníci, ktorých uvádzali sporo oblečené, prehnane namaľované sexbomby, kričali, ukazovali prstom a smiali sa.

Smiali sa z nás. Hovorili, že by sme sa mali uvoľniť, prv než začneme nosiť šatky a dlhé neforemné sukne. Na jednom talianskom kanáli ukazovali oplzlú paródiu, v ktorej sa dvaja muži oblečení ako puritáni oddávali sodomii. Skutočne tak vidia Spojené štáty?

Neviem. Naposledy som tam bola pred Soniiným narodením a teraz som tam nemohla ísť.

Naše pasy stratili platnosť prv než slová.

Mala by som to spresniť – niektoré naše pasy.

Zistila som to za celkom bežných okolností. V decembri som si uvedomila, že Stevenovi aj dvojčatám vypršala platnosť pasu, a tak som sa rozhodla stiahnuť si na internete tri prihlášky na obnovenie platnosti. Sonia nikdy nemala iný doklad, iba rodný list a očkovací preukaz, a tak potrebovala iný formulár.

Obnoviť pasy chlapcom išlo ľahko, tak ako keď som obnovovala pasy Patrickovi a sebe. Keď som klikla na link formulár na nový pas, dostala som sa na stránku, ktorú som nikdy predtým nevidela – dotazník s jednou otázkou: **Je žiadateľ muž alebo žena?**

Pozrela som na Soniu, hrala sa na koberci v mojej provízornej kancelárii s farebnými kockami, a zaškrtla som **žena**.

„Červená!“ zvýskla a pozrela na monitor.

„Áno, zlatko,“ prikývla som. „Červená. Výborne. Alebo?“

„Šarlátová!“

„Ešte lepšie.“

Bez nabádania pokračovala: „Karmínová! Čerešňová!“

„Skvelé, zlatko. Len tak ďalej,“ potľapkala som ju a hodila som na koberec ďalšie kocky. „Teraz vyskúšaj modré.“

Keď som sa znova obrátila k počítaču, uvedomila som si, že Sonia mala prvý raz pravdu. Obrazovka bola červená. Červená ako krv, dcérta.

**Spojte sa s nami na nižšie uvedenom čísle, prosím. Prípadne nám môžete poslať mail na adresu prihlasky.urad.vlady.
Ďakujeme!**

Skúšala som volať na to číslo zo desať ráz, potom som sa rozhodla poslať mail a čakala som desať dní, kým som dostala odpoveď. Viac-menej odpoveď. O pol druhu týždňa som si našla v mailoch odpoveď, aby som navštívila miestne stredisko, kde vydávajú žiadosti na pas.

„Ako vám pomôžem, madam?“ spýtal sa úradník, keď som sa tam ukázala so Soniiným rodným listom.

„Môžete mi pomôcť, ak vybavujete žiadosti o pas.“ Prepchala som papiere cez štrbinu pod plexisklom.

Úradník nemohol mať viac ako devätnásť rokov, schmatol rodný list a povedal, aby som počkala. „Ach,“ vrátil sa k okienku, „na sekundu budem potrebovať váš pas. Len si potrebujem urobiť kópiu.“

Vybavenie Soniinho pasu potrvá niekoľko týždňov, oznámil mi. Nepovedal, že zrušil platnosť môjho pasu.

To som zistila až oveľa neskôr. A Sonia pas nikdy nedostala.

Spočiatku sa pár ľuďom podarilo dostať von. Niektorí prekročili hranice s Kanadou, iní odchádzali loďou na Kubu, do Mexika, na ostrovy. Úradom netrvalo dlho a postavili hraničné kontroly. Múr deliaci južnú Kaliforniu, Arizonu, Nové

Mexiko a Texas od Mexika už stál, takže úniková cesta sa rýchlo uzavrela.

„Nemôžeme dopustiť, aby naši občania, naše rodiny, naše matky a otcovia utekali,“ vyhlásil prezident v jednom z prvých prejavov.

Ešte vždy si myslím, že by sa nám podarilo odísť, keby išlo len o Patricka a mňa. Ale so štyrmi deťmi? Jedno nemalo ani tolko rozumu, aby sa prestalo natriasať na autosedačke a opakovať pohraničným: „Kanada! Kanada!“ Nedalo sa to.

Takže dnes večer som nemala rozmarné chúťky, keď som si pomyslela, ako ľahko z nás urobili väzňov vo vlastnej krajine, keď ma Patrick vzal do náručia a povedal mi, aby som sa neupierala na to, čo bolo kedysi.

Kedysi.

Kedysi bolo toto: zostávali hore dlho do noci. Cez víkendové rána sme vylihovali v posteli, odkladali povinnosti a čítali nedeľné noviny. Usporadúvali sme párty a večierky a v lete, keď bolo pekne, grilovačky. Hrávali sme hry – najprv čierneho Petra a bridž, neskôr, keď chlapci rozoznali šestku od päťky, sme hrali žolíka a kanastu.

Kedysi som mala priateľky. Mávali sme „babince“, ako hovoril Patrick na moje večery s dievčatami, ale viem, že to nemyslel zle. Chlapi to tak jednoducho hovorili. Alebo si to aspoň nahováram.

Kedysi sme mávali knižné kluby a viedli sme rozhovory pri káve, v baroch sme debatovali o politike, neskôr v suteréne – to bola naša verzia čítania *Lolity* v Teheráne. Patrickovi nikdy neprekážalo, keď som raz do týždňa odišla z domu, hoci občas o tom žartoval, až napokon nezostalo nič, o čom by sa dalo žartovať. Ako sa vyjadril, boli sme hlasy, ktoré nemožno umlčať.

Hm. Tolko o Patrickovej neomylnosti.

TRI

Keď sa to začalo, prv než ktokoľvek z nás videl, čo nás čaká v budúcnosti, jedna žena sa vynímala medzi inými, hovorila hlasnejšie.

Volala sa Jackie Juarezová.

Nechcem myslieť na Jackie, ale zrazu – je to už pol druhu roka, krátko po inaugurácii –, sedím s deťmi v pracovni a usilujem sa utíšiť smiech, aby nezobudili Soniu.

Keď sa Steven vrátil do pracovne s tromi miskami zmrzliny, vyhlásil, že tá žena v televízii je hysterka.

Hysterka. Neznám to slovo. „Čože?“ spýtala som sa.

„Ženy sú šialené,“ pokračuje. „Veď už to vôbec nie sú správy, mami. Vieš, čo sa hovorí o hysterických ženách a záchvatoch matiek.“

„Čože?“ zopakovala som. „Kde si to počul?“

„Dnes sme sa to učili v škole. O nejakom Cookovi či čo.“ Steven mi podával dezert. „Dokelu, jedna miska je menšia. Mami, chceš tú menšiu alebo väčšiu?“

„Menšiu.“ Od posledného tehotenstva som sa usilovala schudnúť.

Prevrátil oči.

„Áno. Len počkaj, až sa tvoj metabolizmus v štyridsiatke zmení. A kedy si začal čítať Crooka? Nemyslela som si, že *Opis mužského tela* je na strednej škole povinné čítanie.“ Na-

brala som si prvú lyžičku zmrzliny, vyrovnalo sa to trom hltom myšky. „Ani na hodinách literatúry pre pokročilých.“

„Skús náboženstvo pre pokročilých, mami,“ podotkol Steven. „V každom prípade Cooke, Crooke, aký je v tom rozdiel?“

„Iba jedno r, kamarát.“ Znova som upriamila pozornosť na nahnevanú ženu v televízii.

Už som ju videla aj predtým, hovorila o nerovnakých mzdových podmienkach a nepreniknuteľných sklenených stroch, podchvíľou propagovala svoju najnovšiu knihu. Táto má povznášajúci názov *Umlčia nás*. Podtitul: *Čo potrebujete vedieť o patriarcháte a o svojom hlase*. Na obálke sedel rad bá-bik – všetko od figúrky Kewpie cez barbiny až po handrové Anny –, hľadeli na nás v plnej kráse technicoloru, každej bá-bike vo fotošope zapchali ústa handrou.

„Desivé,“ povedala som Patrickovi.

„Trochu prehnané, nemyslíš?“ Túžobne pozeral na moju roztopáajúcu sa zmrzlinu. „Budeš to jesť?“

Podala som mu misku, ani som sa neodvrátila od televízora. Tie zapchaté ústa ma znepokojovali – väčšmi, ako by ma mala znepokojovať handrová Anna s červenou gučou na tvári. Myslím, že ma znepokojovali tie remence. Čierne X s krvavočerveným stredom pretínajúce tvár každej bá-biky. Vyzerajú ako polovičaté závoje zakrývajúce všetky črty okrem očí. Možno o to išlo.

Jackie Juarezová je autorkou tejto knihy a ďalších, asi piatich kníh, všetky s podobne škrípajúcimi názvami ako *Mlč a sadni si*, *Bosá a tehotná – čo od vás chce náboženské právo* a Patrickova a Stevenova obľúbená kniha je *Chodiaca maternica*. Obálka tej poslednej knihy je desivá.

Teraz kričí na muža, ktorý s ňou robí interview a pravdepodobne nemal povedať slovo „feminazi“. „Viete, čo dostanete, keď odtrhnete od slova feminazi koreň slova femina?“ Jackie nečakala na odpoveď. „Nazi, čiže nacista. To sa vám páči viac?“

Moderátor sa nedal vyvieť z miery.

Jackie si ho nevšímala, zaborila namaľované, rozzúrené oči do kamery, mala som pocit, že hľadí rovno na mňa. „Nemáte potuchy, dámy. Ani potuchy. Šmýkame sa do prehistórie, dievčatá. Zamyslite sa nad tým. Zamyslite sa, kde budete – kde budú vaše dcéry –, keď sa súdy vrátia v čase. Myslite na slová ako ‚dovolenie manžela‘ alebo ‚rodičovský súhlas‘. Myslite na to, že raz ráno sa zobudíte a nebudete mať hlas, nebudete sa môcť k ničomu vyjadriť.“ Po každom slove sa odmlčala, zatínala zuby.

Patrick ma pobozkal na dobrú noc. „Musím vstávať za včasu, zlatko. Mám ráno stretnutie s veľkým esom, vieš kde. Brú noc.“

„Dobrá noc, miláčik.“

„Mala by si dať tabletku na upokojenie,“ poznamenal Steven, ešte vždy sledoval televíziu. Teraz mal v lone balíček čipsov Doritos a strkal si ich do úst po päť, čo mi pripomenulo, že puberta nie je až taká zlá.

„Zmrzlina a čipsy, mladý muž?“ nadhodila som. „Zničíš si tvár.“

„Dezert šampiónov, mami. Nemohli by sme pozerat' niečo iné? Táto baba je hrozne deprimujúca negativistka.“

„Jasné.“ Podala som mu ovládač a Jackie Juarezová stíchla, namiesto nej sa zjavila na obrazovke reality šou *Duck Dynasty*.

„To vážne, Steve?“ zvolala som a pozerala som na jedného bradatého chlapa v maskáčoch za druhým, ako filozofujú o politike.

„Áno. Sú hovadsky dobrí.“

„Sú šialení. A pozor na jazyk.“

„Len som žartoval, mami. Dokelu, takí ľudia neexistujú.“

„Bol si niekedy v Louisiane?“ Vzala som mu vrecko s čipсами. „Tvoj otec mi zjedol všetku zmrzlinu.“

„Pred dvoma rokmi na fašiangový utorok. Mami, začínam si robiť obavy o tvoju pamäť.“

„New Orleans nie je Louisiana.“

Alebo možno je, pomyslela som si. Keď sa to tak vezme, aký je rozdiel medzi nejakým hlupákom zo zapadákov, ktorý radí mužom, aby sa ženili s tínedžerkami, a bandou opilcov v maškarných kostýmoch, ktorí si robia posmech z každej ženy, ktorá na St. Charles Avenue ukáže prsia?

Pravdepodobne nijaký.

A tu je krajina v päťminútových útržkoch: Jackie Juarezová v kostýme a s výrazným mejkapom šíri strach, neschopní ľudia šíria nenávisť. Alebo je to možno naopak. Aspoňže tí neschopní ľudia na mňa nehladia z obrazovky a neobviňujú ma.

Steven popíjal druhú plechovku koly, jedol druhú misku zmrzliny – čo je nepresné, lebo sa vykašlal na misku a jedol posledné zvyšky zmrzliny priamo zo škatule – a oznámil mi, že ide spať. „Zajtra máme test z religionistiky pre pokročilých.“

Odkedy druháci chodia na hodiny pre pokročilých? A prečo sa nevenuje čomusi užitočnejšiemu, napríklad biológii alebo dejepisu? Spýtala som sa na to.

„Štúdium náboženstiev je nové. Hodiny navrhli všetkým, dokonca aj prvákom. Myslím, že na budúci rok to zaradia medzi normálne predmety. V každom prípade,“ zakričal z kuchyne, „to znamená, že tento rok nemám čas na biológiu ani dejepis.“

„Tak čo je to? Komparatívna teológia? To by som zniesla – aj na štátnej škole.“

Prišiel do pracovne s brownie v ruke. Je to čosi ako jeho štamperlík na dobrú noc. „Nie, skôr čosi ako, ja neviem, filozofia kresťanstva. Tak teda dobrú noc, mami. Lúbim ťa.“ Pobožkal ma na líce a zmizol na chodbe.

Znova som pustila Jackie Juarezovú.

V skutočnosti bola oveľa krajšia a nedalo sa vedieť, či od vysokej školy pribrala, alebo jej kamera pridala na obrazovke päť kíľ. Pod profesionálnou vizážou a s čerstvo vyfúkanými

vlasmi Jackie vyzerala unavene, akoby sa jej dvadsať rokov hnevu vrylo do tváre, vráska za vráskou.

Schrúmala som ďalší čips a oblizla som si z prstov soľ, potom som zbalila vrecko a odložila som ho z dosahu.

Jackie na mňa hľadela chladnými očami, ktoré sa nezmenili, obviňovala ma.

Nepotrebovala som jej obvinenia. Nepotrebovala som ich pred dvadsiatimi rokmi a nepotrebujem ich ani teraz, ale dobre si spomínam, kedy sa to začalo. V ten deň to začalo ísť s mojím priateľstvom s Jackie dolu kopcom.

„Prídeš na pochod, však, Jean?“ Jackie stála bez podprsenky a bez mejkapu vo dverách mojej internátnej izby, kde som ležala medzi zbierkou učebníc neurolingvistiky, zhromaždila som tam polovicu knižnice.

„Nemôžem. Musím makať.“

„Dokelu, Jean, toto je dôležitejšie než hlúpe štúdie o poruchách reči. Čo keby si sa sústredila na ľudí, ktorí ešte žijú?“

Pozrela som na ňu, hlavu som spýtavo naklonila trochu doprava.

„Okej, okej.“ Rozhodila rukami. „Ešte žijú. Prepáč. Len chcem povedať, že záležitosti, čo sa dejú na najvyššom súde, sa dejú teraz.“ Jackie vždy nazývala politické situácie – voľby, nominácie, ratifikácie, prejavy – „záležitosti“. Tá súdna záležitosť. Tá volebná záležitosť. Doháňalo ma to do zúrivosti. Človek by si myslel, že sociolingvistka si raz za čas obohatí slovník.

„V každom prípade,“ dodala, „ja tam idem. Neskôr sa mi môžeš poďakovať, keď senát schváli menovanie Grace Murrayovej za sudkyňu. Keby ťa to zaujímalo, bude tam jediná žena.“ A znova začala hovoriť o „tých dementoch mi-zogýnoch vo výbore pred dvoma rokmi“.

„Ďakujem, Jackie.“ Neubránila som sa úsmevu v hlase.

Ale ona sa neusmiala.